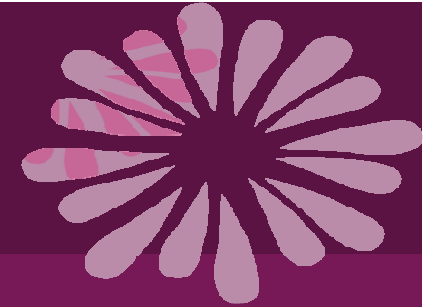

Kan dagplejen gøre en forskel?

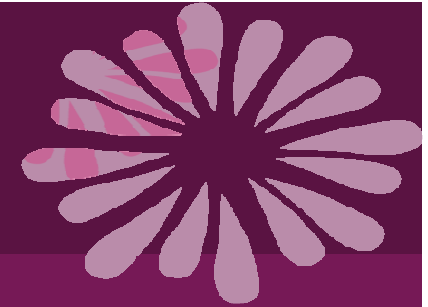
Oplæg om forskningsprojektet "Dagplejen og udsatte børn"
torsdag d. 19. juni 2008, Nyborg Strand

v. Bente Jensen, Danmarks pædagogiske Universitetsskole i samarbejde med Thomas Yung Andersen, Capacent Epinion

LANDSKONFERENCE 2008

FOA
FAGOGARBEJDE

Undersøgelsens formål

- Tror dagplejen (dagplejere og dagplejepædagoger) på, at de kan gøre en forskel for de udsatte børn? Hvilke signaler ser de - og hvordan vurderes effekt?
- Hvilke barrierer ser dagplejen i forhold til at gøre den bedst mulige indsats? Dvs hvordan vurderes vilkår for arbejdet og rammebetingelser?
- Hvad har man brug for hvis dagplejen skal forbedres/forandres?

A. Om undersøgelsen I

Metode og datagrundlag

- Datagrundlaget er tilvejebragt via spørgeskemaundersøgelse blandt henholdsvis dagplejere og dagplejepædagoger
 - 1.144 *dagplejere* (deltagelse fra 61% af de inviterede)
 - 169 *dagplejepædagoger* (deltagelse fra 82% af kommunerne)

A. Om undersøgelsen II

Metode og datagrundlag for kvalitativ del

- Datagrundlaget tilvejebragt via fokusgruppeinterview, besøg, enkeltinterview
 - *5 lokalområder* rundt i landet udvalgt fra den statistiske del
 - *22 dagplejere deltager* (deltagelse fra ca. 61 % af de inviterede)
 - *Dagplejeledere* fra de respektive lokal områder

A. Om undersøgelsen III

Hvem er dagplejerne – profil

– 100% kvinder

– Aldersfordeling: →

Alder	25 – 35 år	36 – 45 år	46 – 55 år	Over 55 år	Total
Andel	13%	34%	35%	18%	100%

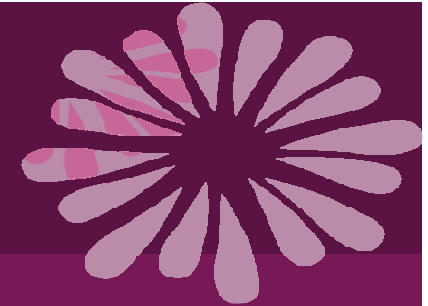
– Anciennitet: →
(som dagplejer)

Antal år	0-5 år	6-10 år	11-15 år	16-20 år	Over 20 år	Total
Andel	20%	18%	21%	12%	28%	100%

– Anciennitet: →
(arbejde med børn generelt)

Antal år	0-5 år	6-10 år	11-15 år	16-20 år	Over 20 år	Total
Andel	13%	16%	23%	13%	35%	100%

A. Om undersøgelsen IV

Normering – antal børn i hjemmet

Antal Børn	I alt	Drenge	Piger
0 børn	1<%	2%	2%
1 barn	1<%	22%	28%
2 børn	1<%	40%	41%
3 børn	8%	26%	23%
4 børn	81%	10%	6%
5 børn	10%	1%<	1%

B. Om udsatte børn I

Definition

- *Socialt udsatte børn er her defineret som "børn, der er eller kan blive udsat i institutioner, skolen og det senere uddannelsessystem som konsekvens af en række socialt belastede baggrundsfaktorer, som forældres indkomst (fattigdom), uddannelse, arbejdsløshed og familiestatus. Børn som ofte benævnes 'børn med særlige behov'".*

Omfanget – hvor mange har socialt udsatte?

- Hvor mange børn har du på nuværende tidspunkt i din dagpleje / tilsyn med, som du vil vurdere som socialt udsatte børn if. definitionen ovenfor?

Antal børn	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
DAGPLEJERE	70%	21%	5%	1%	2%					
Dagpleje-PÆDAGOGER	10%	10%	20%	11%	14%	11%	4%	3%	3%	13%

B. Om udsatte børn II

Identifikation af socialt udsatte børn

- Kan du identificere socialt udsatte børn?

Svar	(Næsten) altid	Ofte	En gang imellem	Sjældent /aldrig	Ved ikke
DAGPLEJERE	23%	41%	26%	4%	6%
Dagpleje-PÆDAGOGER	39%	54%	7%	1%	0%

B. Om udsatte børn III

- Hvor hyppigt ser du nedenstående **signaler** hos børn, der karakteriseres som 'socialt udsatte'? (udvalgte svarkategorier – TOP 3)

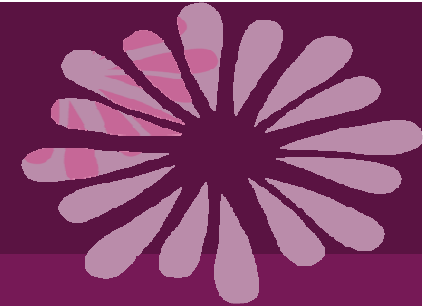
- Dagplejere:

DAGPLEJERE	Meget hyppigt	Hyppigt
Hygiejne, tøj ikke svarende til behov, årstid	23%	36%
Følelsesmæssige vanskeligheder (rastløse, impulsive, ængstelige)	18%	41%
Konfliktsøgende	16%	41%

- Dagpleje-pædagoger:

Dagpleje-PÆDAGOGER	Meget hyppigt	Hyppigt
Følelsesmæssige vanskeligheder (rastløse, impulsive, ængstelige)	30%	48%
Forældre-barn relation problematisk	19%	55%
Sociale vanskeligheder (tilbagetrækning eller aggressiv adfærd)	17%	55%

B. Om udsatte børn IV

- Eksempler fra hverdagen i dagplejen
 - ”Jeg har en pige, der er meget tryghedssøgende, maden er en slags tryghed, hun kan ikke stoppe med at spise, hun spiser uhæmmet, kan ikke styre det..”
 - ” når det havde været weekend eller en fridag, så var det ligesom om jeg skulle starte forfra...”
 - ”Hun fungerer faktisk godt i hverdagen, leger fint med de andre, men så blev moren indlagt , så skulle hun hen i en anden dagpleje, for så skulle hun i aflastning.. Så efter min ferie må vi se om hun stadig er i aflastning...”

C. Hvad gør man ift udsatte børn? I

Indsatser

- I hvor høj grad arbejder du med (støtter du dagplejere i konkret at arbejde med) følgende indsatser rettet imod 'socialt udsatte' børn? (udvalgte svarkategorier – TOP 3)

- Dagplejere:

DAGPLEJERE	I høj grad	I nogen grad
Giver omsorg	90%	5%
Stimulerer barnets selvtillid	82%	12%
Stimulerer barnets evne til selvstændighed	69%	24%

- Dagpleje-pædagoger:

Dagpleje-PÆDAGOGER	I høj grad	I nogen grad
Giver omsorg	92%	8%
Stimulerer barnets selvtillid	85%	15%
Stimulerer barnets evne til selvstændighed	78%	21%

C. Hvad gør man ift udsatte børn II?

Omsorg - relationer

- ”her er de i hjemlige omgivelser, og får et forhold til det at være hjemme og opleve (nu er jeg fræk og siger) *det normale ...*”
- ” ...mine *egne to piger* var hjemme, og altså de kunne lære hende noget, som jeg ikke kunne ...det var simpelt hen så givtigt, hun elskede det - og man kunne se at hun var glad, forandrede sig”
- ” ... hun var *aldrig velduftende* og sådan, og så badede jeg hende – det var med morens accept, og vaskede tøjet..... hun blomstrede”

C. Hvad gør man ift udsatte børn III?

Forældrene

- Mit udgangspunkt er i arbejdet med de her børn, det er at jeg behandler *forældrene på lige fod* med de andre forældre....”
- I *fortrolighed med forældre* kan vi komme rigtig, rigtig langt...”
- ”Hvis det er et overgreb, eller alkoholiske familier, det er vigtigt det der med at *observere* ...men du skal være helt sikker i dine observationer”

C. Hvad gør man ift udsatte børn IV?

Selvtillid, selvstændighed – sammen med andre

- Hvis et barn fx har berøringsangst, så prøver jeg hver dag at røre barnet på skulderen, næste dag tage hele vejen rundt om skulderen, og på den måde *bygge tingene op fra grunden af*
- ...man får ikke noget ud af at bare 'køre på' man skal lempe det ind, og så bliver *børnene rigtig glade, når succesen er der....* Det tager tid, man kan starte med små ture, så møder de andre mennesker og så prøve langsomt at vænne dem til det..”

C. Hvad gør man ift udsatte børn? V

Dagpleje-PÆDAGOGERNES behov

- Hvilke behov har du som dagplejepædagog, hvis du skal kunne gøre arbejdet med 'socialt udsatte' børn bedst muligt? (sæt kryds ved de tre vigtigste behov)

Behov	Andel
Færre børn pr. Voksen	63%
Mere tid til at støtte den enkelte dagplejer med det pædagogiske arbejde over for udsatte børn	63%
Mulighed for tidligere støtte/intervention fra eksterne parter	44%
Bedre muligheder for samarbejde med dagplejerne og evt. eksperter	30%
Mere viden om problemstillingen om udsatte børn og om hvad der skal til for at fremme 'udsatte børns' muligheder	30%
Viden om, hvordan vi som dagplejepædagoger inddrager og støtter forældre noget mere	28%
Mulighed for at komme på kurser/modtage efter- og videreuddannelse	27%
Bedre muligheder for at samarbejde med andre dagplejepædagoger	5%

C. Hvad gør man ift udsatte børn? VI

Dagplejernes behov

- Hvilke behov har du som dagplejer, hvis du skal kunne gøre arbejdet med 'socialt udsatte' børn bedst muligt? (sæt kryds ved de tre vigtigste behov)

Behov	Andel
Færre børn pr. voksen	81 % *
Mere viden om problemstillingen om udsatte børn	64% *
Bedre muligheder for samarbejde med dagplejepædagogen og evt eksperter	46% *
Mulighed for at komme på kurser/modtage efter- og videreuddannelse	45 % *
Viden om hvordan vi inddrager og støtter forældre noget mere	43% *
Mulighed for støtte/intervention fra eksterne parter	9 % *
Bedre mulighed for at samarbejde med andre dagplejere	6%

C. Hvad gør man ift udsatte børn? VIII

Den ideelle praksis – hvor let eller svært er det?

- Hvor let eller svært er det at indføre den ideelle indsats i praksis for at støtte 'socialt udsatte børn' i dagplejen?

Svar	Let	Overvejende let	Overvejende svært	Svært	Neutral/ ved ikke
DAGPLEJERE	5%	28%	25%	17%	25%
Dagleje-PÆDAGOGER	4%	35%	40%	14%	7%

C. Hvad gør man i forhold til udsatte børn? V

Praksis – hvordan fungerer den alt i alt?

- Alt i alt, under de vilkår, som du er underlagt nu, hvordan synes du så, at arbejdet i forbindelse med at støtte 'socialt udsatte' børn (i dagplejen) fungerer?

Svar	Meget godt	Godt	Mindre godt	Slet ikke godt	Neutral/ ved ikke
DAGPLEJERE	9%	47%	23%	4%	17%
Dagpleje-PÆDAGOGER	10%	57%	28%	2%	2%

D. Effekter I

Effekter – på kort, lidt længere, lang og endnu længere sigt

- Hvordan vil du vurdere effekterne af de pædagogiske tiltag, som din Dagpleje arbejder med nu? (DAGPLEJERE)

DAGPLEJERE	Stor effekt	Nogen effekt	Mindre effekt	Ingen effekt	Neutral / ved ikke
På kort sigt (i dagplejetiden 0-3 år)	29%	42%	10%	1%	18%
På lidt længere sigt (i børnehaven 3-6 år)	21%	42%	6%	1%	30%
På lang sigt (i skoletiden 6-15 år)	18%	34%	11%	1%	37%
På endnu længere sigt (i ungdoms- og voksenlivet 15 år+)	16%	30%	11%	2%	40%

D. Effekter II

Effekter – på kort, lidt længere, lang og endnu længere sigt

- Hvordan vil du vurdere effekterne af de pædagogiske indsatser, som I arbejder med? (Dagpleje-PÆDAGOGER)

Dagpleje-PÆDAGOGER	Stor effekt	Nogen effekt	Mindre effekt	Ingen effekt	Neutral / ved ikke
På kort sigt (i dagplejetiden 0-3 år)	34%	59%	4%	0%	3%
På lidt længere sigt (i børnehaven 3-6 år)	23%	54%	7%	0%	16%
På lang sigt (i skoletiden 6-15 år)	16%	39%	19%	0%	26%
På endnu længere sigt (i ungdoms- og voksenlivet 15 år+)	17%	33%	18%	1%	31%

D. Effekter III

Vurdering af effekter afhængig af om man har socialt udsatte børn

Tidshorisont	Svar	Ingen socialt udsatte børn	Et eller flere socialt udsatte børn
<i>Kort</i>	Stor effekt	25 %	36 %
	Nogen effekt	42 %	43 %
	Stor + Nogen	76 %	79%
<i>Lidt længere</i>	Stor effekt	19 %	24 %
	Nogen effekt	41 %	48 %
	Stor + Nogen	60 %	72 %
<i>Endnu længere</i>	Stor effekt	14 %	18 %
	Nogen effekt	29 %	34 %
	Stor + Nogen	43 %	52 %

E. Effekter IV

Barrierer/muligheder

- Hvor langt ligger idealet fra det, som I gør dag?
 - ”det ligger langt væk, eftersom vi er 4 børn og en 5. i gæstedagpleje” ”jeg synes ikke der er tid..”
 - ”tingene er ikke blevet bedre af, at vi er en storkommune og pædagogbesøg som vi havde tit er sparet væk, sjældnere...det er hele systemet...”
 - ”..men når vi får noget ros, et skulderklap - og der er ting, der lykkes, så har man nogle gode arbejdsredskaber at gå videre med..”

E. Summa summarum I

Konklusion

- *Ja*, dagplejen mener at kunne gøre en forskel
- *Men nej*, der er mange barrierer at overvinde
- *samt udækkede behov*, bl.a. for viden, opbakning og anerkendelse i dagplejen, som kan gribe hindrende ind

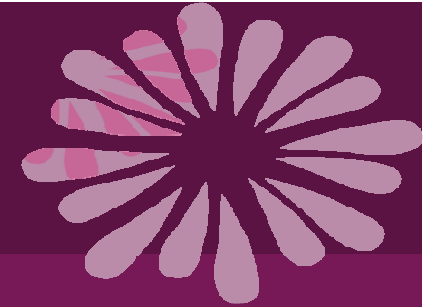
E. Summa summarum II

Til sammenligning med undersøgelsen "Kan daginstitutioner gøre en forskel" (Jensen, 2005):

- **Signaler:** begge fremhæver emotionelle og sociale signaler. I dagplejen lægges mærke til hygiejne, trøstespisning etc (det nære), i mindre grad læring
- **Effekt:** begge ser effekt her og nu, lidt flere dagplejere ser optimistisk på effekt (forbehold for forskel på sp)
- **Barrierer:** begge dagtilbud fremhæver rammebetingelser og nye udfordringer som hindring - mange vanskeligheder men også plads til udvikling og potentialer

E. Summa summarum III

Hvad sker der nu?

- Forsatte dataindsamlinger kvalitativt med fokus på viden, læring og mulighederne i læreplaner
- Formidling (bog primo 2009, DPU)
- Mulige perspektiver via lokal udvikling/innovation (fornyelse) baseret på dagplejens egne visioner, hverdagsliv og viden

Bemanding og kontakt

- Bente Jensen, lektor, ph.d projektleder (DPU)
 - e-mail: bj@dpu.dk
- Jakob Haarh-Pedersen, forskningsassistent (DPU)
- Thomas Yung Andersen, partner Capacent/Epinion